

ВИСНОВОК
про наукову новизну,
теоретичне та практичне значення результатів дослідження
Шіріняна Едварда Арамовича
на тему «Розвиток ринку банківських послуг в Україні»

Дисертація Шіріняна Едварда «Розвиток ринку банківських послуг в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», виконана на кафедрі фінансових ринків та технологій Державного податкового університету.

За підсумками аналізу результатів виконання здобувачем ступеня освітньо-наукової програми, індивідуального плану, розгляду теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, а також за підсумками проведення фахового семінару визначено НАСТУПНЕ:

1. **Актуальність теми дослідження.** Кафедра вважає, що дисертаційна робота Шіріняна Едварда Арамовича «Розвиток ринку банківських послуг в Україні» є актуальною, оскільки присвячена дослідженню закономірностей, особливостей функціонування і розвитку ринку банківських послуг в Україні – як з позицій теоретичного осмислення, так і з позицій прикладної науки і практичного застосування в сучасних умовах.

Тема дисертації «Розвиток ринку банківських послуг в Україні» (англійською «Development of the banking services market in Ukraine») була затверджена на засіданні вченої ради від 26.11.2020 р., протокол №13. Науковим керівником призначено д.е.н., проф. Коваленко Ю. М.

У дисертації здобувач переконливо обґрунтовує нагальність та важливість наукового опрацювання питання розвитку ринку банківських послуг, що є предметом його наукового дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукових завдань. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке:

Ринок банківських послуг (РБП) розглядається з позицій частини ринку фінансових послуг як економічне середовище з купівлі та продажу банківських послуг. РБП України пережив кризу 2008-2009 років, суттєве реформування і скорочення кількості банків в 2014-2018 роках і подальше скорочення у 2022-2023 роках, спричинене воєнним станом і поступовим переходом до європейських норм і стандартів. Нині точаться дискусії стосовно оптимальної кількості банків, конкурентоспроможності, показників ефективності РБП в цілому і банківських установ, оскільки останні виконують важливу місію в суспільстві, забезпечують перерозподільні відносини, і можуть бути потужними інвесторами економіки та підвищувати добробут населення. Розв'язання зазначених актуальних проблем пов'язане з адекватним оцінюванням ефективності функціонування РБП, його динаміки і розвитку.

Аналізу РБП присвячені роботи зарубіжних вчених Д. Амеля (D. F. Amel), Д. Даймонда (D. W. Diamond), П. Роуза (P. Rose), Ж. Стуфле (J. Stoufflet), М. Стар Мак-Клюера (M. Starr-McCluer), С. Класенса (S. Claessens), Ю. Панзара (J. C. Panzar), С. Шафера (S. Shaffer) та інших. Теоретичним і практичним аспектам розвитку РБП присвячені наукові пошуки українських авторів О. Барановського, О. Береславської, Н. Галайко, О. Дзюблюка, А. Жаворонка, Г. Карчевої, В. Коваленко, Н. Козій, О. Колодізева, Н. Корецької, В. Корнеєва, Т. Косової, І. Крупки С. Леонова І. Лютого, В. Міщенко, Л. Примостки, Н. Радової, В. Рашкована, Т. Сак, Д. Чернюка, Л. Шірінян та інших. Операції з фінансовими активами на ринку фінансових послуг, які корелюють з операціями банківських установ, розкриваються у роботах Ю. Коваленко, С. Науменкової, В. Ходаківської та інших..

Відзначаючи важливість наукових доробок і результатів як українських учених так і зарубіжних дослідників, слід зауважити, що дотепер залишаються не визначеними повною мірою макро- і мікроекономічні фактори впливу на результуючі показники банківських установ, відбувається переосмислення базових понять банківської науки і самого поняття РБП. Новим актуальним завданням є перевірка виконання стохастичного (випадкового) характеру темпів зростання банків відповідно до закону Гібрата. Останніми роками почали активно обговорювати ключові показники ефективності (КПЕ). Однак в Україні дотепер не запропоновано КПЕ функціонування РБП України, які б визначали результативність дій влади та постачальників банківських послуг, і ефективність банківського сектору для всієї економіки. Не існує визнаної методики оцінювання конкурентної позиції банку на основі ринкового охоплення послугами.

Таким чином, наукова та практична значимість наведених питань, їх недостатня розробленість та потреба наукового осмислення, необхідність підвищення ефективності ринку РБП зумовили вибір теми, завдань, мету і логіку дисертаційної роботи.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано згідно з плановою темою науково-дослідної роботи кафедри фінансових ринків та технологій і кафедри публічних фінансів Державного податкового університету «Державні запозичення в системі публічних фінансів» (№ державної реєстрації 0121U109588), в якій автором сформульовано пропозиції щодо державних запозичень в період воєнного стану і оптимальної відкритості РБП і всієї економіки України (довідка від 17 травня 2024 р).

3. Особистий внесок здобувача. Всі результати дослідження, які викладені в дисертації і виносяться на захист, отримані автором самостійно і є його науковим доробком. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, які є результатом особистих досліджень автора. Внесок автора у роботи, що опубліковані у співавторстві, наведено у списку опублікованих праць за темою дисертації.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Основні результати дослідження, сформульовані аспірантом, висновки і практичні рекомендації є теоретично обґрунтованими і достовірними. Достовірність результатів дисертаційної роботи підтверджена аналізом значного обсягу наукових робіт українських та іноземних науковців з тематики дослідження, статистичним аналізом даних розвитку кредитного ринку в Україні. Положення, які характеризуються науковою новизною, базуються на використанні загальновідомих методів і визнаних методологій дослідження. Сформульовані наукові положення та висновки узгоджуються з відомими даними інших науковців і досліджень, а обраний предмет і об'єкт наукового дослідження обумовили цілісний розгляд проблеми.

У роботі використано загальнонаукові та спеціальні *методи* дослідження: системний аналіз – для визначення сутності понять; узагальнення – для систематизації понятійного апарату; порівняльний аналіз – для використання підходів різних авторів; статистичний аналіз – для співставлення фактичних даних; кореляційний аналіз і моделювання – для визначення впливу факторів на результуючі показники РБП; графічний аналіз – для візуалізації економічних залежностей; елементи коефіцієнтного аналізу (*ratio analysis*) – для порівняння ринкових позицій банків і показників з нормативними значеннями і виявлення тенденцій на РБП, Це показує багатостороннє вивчення проблеми і пошуки розв'язання завдань. Достовірність основних наукових положень дисертаційної роботи підтверджується їх публікаціями у наукових фахових виданнях, апробацією на конференціях, використанням рекомендацій автора у практичній діяльності банків.

Схвальної оцінки заслуговує також намагання автора працювати на різних рівнях дослідження – від фундаментального до науково-прикладного. Кількість та якість використаних матеріалів, ґрунтовність їх аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності та обґрунтованості дисертаційного дослідження.

5. Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних засад, розширенні методичного інструментарію та розробленні практичних рекомендацій щодо розвитку ринку банківських послуг в Україні. Основні результати дослідження полягають у наступному:

удосконалено:

- науково-методичний підхід щодо верифікації закону Гібрата у частині залежності зміни активів і доходів банку від його розміру для ринку банківських послуг України на макроекономічному і мікроекономічному рівнях, що дотепер не мало обґрунтування, з припущенням можливості встановлення статистичного нормального чи логнормального розподілу банків за розміром. У межах макроекономічного опису встановлено, що закон Гібрата для банків України не виконується, а їх розподіл за розмірами активів і доходів не відповідає нормальному чи логнормальному розподілам, а в межах мікроекономічного опису доведено можливість зростання активів банків

незалежно від розмірів і, відповідно, дію закону Гібрата для окремих банків вибірки. Це дало змогу встановити закономірності розвитку ринку банківських послуг і сформувані засади підвищення його прозорості та ефективності;

- методичні засади оцінювання конкуренції на основі показника Герфіндаля-Гіршмана, концентрації і банківського проникнення внаслідок зменшення кількості банків на ринку на підставі встановлених значущих кореляцій від кількості банків і емпіричних даних, що дає змогу приймати виважені рішення з державного регулювання з метою уникнення негативних наслідків і гармонізувати інтереси учасників ринку банківських послуг;

- перелік, класифікацію і критерії ключових показників ефективності функціонування РБП України для держави, що дотепер не було розроблено і систематизовано, перелік яких є таким: відсоток українських банків; ступінь державної монополізації ринку; запас монополізації банків; запас конкуренції банків; ємність банківських послуг; показник інвестицій банків у економіку; надходження податку на прибуток банків до бюджету. Це дає змогу отримати комплексну характеристику результатів РБП, що досягаються під впливом державного регулювання, і на їх основі запропонувати науково-обґрунтовані шляхи підвищення ефективності банківського сектору України;

- теоретико-методичний підхід до визначення *конкурентної позиції банку* за рівнем охоплення РБП шляхом розробки і впровадження нових кількісних параметрів, показників охоплення ринку і критеріїв ефективності, що визначають ключові аспекти діяльності банків, інтегрального показника їх конкурентної позиції, що дотепер не мало системного застосування. Підхід слугує інструментом стратегії управління банком під час прийняття зважених рішень щодо збільшення ринкової частки банку, враховує різні форми взаємодії учасників ринку і показує шляхи конкурентної боротьби, доцільності інтеграції з конкурентами задля підвищення ефективності бізнесу і розвитку РБП;

дістали подальшого розвитку:

- понятійно-категоріальний апарат фінансової науки у частині детермінування поняття *«ринку банківських послуг»*, яке, на відміну від усталених практик та існуючих підходів, сформульовано з позицій теорії відкритих систем і теорії поведінкової економіки, та згідно з яким ринок банківських послуг являє собою частину ринку фінансових послуг і є відкритим економічним середовищем щодо купівлі-продажу банківських послуг і продуктів, в якому наявні відповідні учасники ринку з непередбаченою поведінкою, вхідні та вихідні фінансові потоки, попит і пропозиція банківських послуг із задоволенням потреб усіх учасників угод, формування цін через процентні ставки і комісії за банківські послуги, можливість вибору альтернативних банківських послуг і надавачів банківських послуг, і можуть виникати синергетичні ефекти;

- визначення банківської екосистеми як складової фінансової (еко)системи і відкритого економічного середовища з надання банківських послуг і продуктів із сукупністю учасників РБП і всієї системи, що охоплює групи користувачів

послуг, провайдерів послуг, провайдерів інфраструктури та технологій, суб'єктів державної політики, експертів, міжнародних та національних інвесторів, які формують вхідні та вихідні фінансові потоки, утворюють зв'язки та єдине ціле, де взаємодія між собою, об'єднання та спільна діяльність учасників можуть приводити до синергетичних ефектів у фінансових результатах і непередбаченої колективної та індивідуальної поведінки. Таке трактування є комплексним щодо учасників і форм організації економічних відносин на ринку банківських послуг, що дає змогу ідентифікувати його загальні і специфічні функції, проблеми і напрями подальшого розвитку;

- теоретичне обґрунтування і змістовне наповнення складу учасників ринку банківських послуг з відповідним поділом на основних учасників (клієнти-покупці, банки-продавці, філії іноземних банків та банківські групи), неосновних учасників (небанківські фінансові установи-посередники і провайдери окремих банківських послуг), інших допоміжних учасників із включенням органів регулювання ринку з відповідними повноваженнями і банківськими операціями, що дає змогу розширити коло учасників, визначити роль ключових гравців і вимоги до інших учасників ринку банківських послуг;

- практичні рекомендації щодо післявоєнного відновлення і подальшого розвитку РБП на основі аргументованих пропозицій щодо: продажу половини державних банків з попереднім розділенням (реорганізацією) великого державного банку на 3 середніх за розмірами для вирішення проблеми високої концентрації банківських послуг; збільшення ставки податку на прибуток банків для підвищення податкової ефективності банківського сектору; обмеження процентних ставок за позиками та програм полегшення умов кредитування населення і бізнесу, який постраждав від бойових дій, програм реструктуризації та відстрочки повернення кредитів для населення. Це дозволить виробити необхідні інструменти та механізми регулювання РБП і слугуватиме стимулом реалізації післявоєнного відновлення банківського сектору.

6. Наукове та практичне значення отриманих результатів полягає у розробленні науково-обґрунтованих практичних рекомендацій, спрямованих на забезпечення розвитку РБП. Окремі висновки та рекомендації автора використано в практичній діяльності банків: АТ «ПУМБ» – стосовно системи ключових показників ефективності, конкурентної позиції банку на ринку, рекомендацій післявоєнного відновлення (довідка від 24 квітня 2024 р.); АТ «Ощадбанк» (довідка від 22 грудня 2023 р.) і АБ «УКРГАЗБАНК» (довідка від 15 квітня 2024 р.) – щодо методики визначення і покращення конкурентної позиції банку на ринку.

7. Повнота опублікованих результатів дисертації. В опублікованих працях здобувача повністю відображено сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їх наукова новизна. У відкритому друці за темою дисертації опубліковано: 12 наукових праць загальним обсягом 8,0 авт. арк. (особисто автору належить 5,35 авт. арк.), у т. ч. 7 статей у наукових фахових

виданнях України категорії Б, з яких: 2 статті (2 авт. арк.) – одноосібні (ключові праці з науковою новизною), 4 – статті у співавторстві з іншим автором, де внесок автора є основним і визначальним (особисто автору належить 2,7 авт. арк.), 1 – стаття у співавторстві з двома авторами, де внесок автора був пропорційним (автору належить 0,3 авт. арк.), а результати роботи є доповняльними і не виведено в наукову новизну, та 5 публікації апробаційного характеру (матеріали конференцій, автору належить 0,35 авт. арк.).

**Статті у наукових виданнях, включених до
переліку наукових фахових видань України:**

1. **Шірінян Е. А.** Конкурентна позиція банку на ринку банківських послуг України. *Світ Фінансів*. 2023. 4 (77). С. 95-107. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1653/1663> (1,0 д.а.)

2. **Шірінян Е. А.** Особливості розвитку ринку банківських послуг України: ефект розміру банку і закон Гібрата. *Бізнес-Інформ*. 2023, 12. С. 278–287. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-278-287> (1,0 д.а.)

3. **Шірінян Е.А.,** Коваленко Ю.М. Розвиток ринку банківських послуг України на сучасному етапі еволюції. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. 12. С.5-19. URL: <https://zenodo.org/records/10664106> (загальний обсяг 1,5 д.а., особисто автору належить 1 д.а.: *розрахунки показників ринку, що охоплює предвоєнний і воєнний періоди, визначення ступеню відкритості ринку і виявлення послаблення конкуренції між банками, встановлення надання банками переваги операціям з цінними паперами, виявлення нерівномірного розподілу мережі і терміналів банків, рекомендації щодо повоєнного відновлення*).

4. **Шірінян Е.А.,** Шірінян Л.В. Ринок банківських послуг з позицій сучасної науки і законодавства. *Облік і фінанси*. 2023, 2 (100). 111-121. URL [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2\(100\)-111-121](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2(100)-111-121) (загальний обсяг 1 д.а., особисто автору належить 0,6 д.а.: *критичний огляд праць і вітчизняного законодавства стосовно сутності поняття «ринку банківських послуг», систематизація складу учасників та інфраструктурних складових РБП, пропозиція визначення і нового розуміння поняття «ринку банківських послуг» з позицій синергетики, теорії відкритих систем і поведінкової економіки*).

5. **Шірінян Е.А.,** Шірінян А.С. Банківська екосистема: новий понятійний апарат банківської науки. *Облік і фінанси*. 2022, 2(96), С. 82-90. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-2\(96\)-82-90](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-2(96)-82-90) (загальний обсяг 1 д.а., особисто автору належить 0,6 д.а.: *критичний огляд праць стосовно поняття «банківська система», формулювання поняття «банківська екосистема» як складової фінансової екосистеми з сукупністю учасників, що формують фінансові потоки, де спільна діяльність може приводити до синергетичних ефектів та непередбаченої поведінки*).

6. Шірінян А. С., Шірінян Е. А. Детермінанти ефективності функціонування ринку банківських послуг для держави. *Ефективна економіка*. 2020. №7. URL: <http://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.9> (загальний обсяг 1 д.а., особисто автору належить 0,5 д.а.: *обґрунтування і вибір детермінант, що визначають розвиток РБП, розробка критеріїв ключових показників ефективності функціонування РБП України, розрахунки і рекомендації щодо підвищення ефективності РБП України*).

Наукові праці апробаційного характеру

7. Шірінян Е. Ринок банківських послуг: нове розуміння і сучасні аспекти регулювання. *Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України*: зб. матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 25–26 березня 2021 р.). Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2021. 322 с. С. 205. ISBN 978-966-337-629-5. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45130/1/7071_IR.pdf (0,1 д.а.).

8. Shirinian E. Market of banking services: a new conceptual tool of banking science. *Фінанси, економіка, право vs війна*: збірник тез Міжнародного конгресу (м. Ірпінь, 27 квітня 2022 р.). Ірпінь: Державний податковий університет, 2022. 930с. PDF- формат; мережеве видання; інституційний депозитарій. С. 697-699. URL: <https://www.nusta.edu.ua/2022/04/27/u-podatkovomu-vidbuvsya-mizhnarodnyj-kongres-finansy-ekonomika-pravo-vs-vijna/> (0,1 д.а.).

9. Шірінян Е. Банківська екосистема з позицій теорії відкритих систем. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки*: матер. 5-ої Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 27 квітня 2023 р.). Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023. 496 с. С.330-331. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/7313?show=full> (0,1 д.а.).

10. Шірінян Е. Фінансова безпека банківської системи. *Науково-практична конференція аспірантів та докторантів «Забезпечення резилієнтності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення»* 12 грудня 2023 року. м. Київ. ДНУ «Академія фінансового управління». URL: <https://dpu.edu.ua/zahalna-informatsiia-pro-radu-molodykh-vchenykh?view=article&id=3894:naukovo-praktychna-konferentsiia-aspirantiv-ta-doktorantiv-zabezpechennya-rezyliventnosti-ekonomiky-ukrayiny-v-umovakh-viyskovoyi-ahresiyi-ta-povoyennoho-vidnovlennya&catid=213> (0,1 д.а.).

11. Шірінян Е. А., Шірінян Л. В. Наукова парадигма ринку банківських послуг. *Збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів, молодих вчених і провідних фахівців*. (Київ, 16 квітня 2024 р.). Дніпро: Середняк Т. К., 2024, 376 с. С. 270-271. URL: https://kneu.edu.ua/ua/science_kneu/kneu_konf/fjmgjurjg8euf0ue09guiegegege/ (загальний обсяг 0,1 д.а., особисто автору належить 0,05 д.а.: *окрелено проблему, розкрито сутність удосконалення дефініції ринку банківських послуг*).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

12. Лисенок О. В., Шірінян Л. В., Шірінян Е. А. Оцінка економічної ефективності операцій банку з цінними паперами (на прикладі АТ «Ощадбанк»). *Фінанси України*. 2021. 4. С. 48-64. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f6fe53f4-55af-41ce-9613-57de61f524a3/content> (загальний обсяг 1,2 д.а., особисто автору належить 0,3 д.а.: *систематизація даних, розрахунки матриці відповідності фактичних і нормативних співвідношень між темпами росту показників ефективності операцій АТ «Ощадбанк» з цінними паперами, підготовка графічних матеріалів і публікації*). Результати роботи стосуються мікроекономічного аналізу стану банку, не виведено в наукову новизну і є доповняльними.

Усі публікації відповідають темі дисертації і достатньо повно відображають її зміст. Кафедра вважає, що внесок Едварда Шіріняна в опубліковані праці є визначальним.

8. Відомості про апробацію результатів дисертаційної роботи. Матеріали дисертації були оприлюднені й обговорювалися на 5-ти міжнародних конференціях і семінарах, серед яких: «Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в умовах інтеграції України в ЄС» (Київ, 2024); «Фінансові інструменти сталого розвитку економіки» (Чернівці, 2023); «Забезпечення резиліентності економіки України в умовах військової агресії та повоєнного відновлення» (м. Ірпінь, 2023); «Фінанси, економіка, право vs війна» (м. Ірпінь, 2022); «Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України» (м. Ірпінь, 2021 р).

Результати дисертації в повному обсязі доповідалися й обговорені на наукових семінарах кафедри фінансових ринків та технологій Державного Податкового Університету.

9. Характеристика особистості здобувача. Шірінян Едвард Арамович, народився в м. Черкаси, навчався у фізико-математичному класі з подальшим переведенням у 8-11 класах до Українського фізико-математичного ліцею Київського національного університету ім. Тараса Шевченка в м. Києві. Перша вища освіта (бакалавр фізики) – 2014-2018, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, фізичний факультет. Другий рівень вищої освіти (магістр з фінансів) – 2018-2020, Національний університет харчових технологій, кафедра фінансів, спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». У 2020 році вступив до аспірантури кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Протягом навчання проявив себе старанним аспірантом. Пропусків занять не було. Завжди активно приймав участь в навчальному процесі.

Основне місце роботи:

2020 – 2024 – аспірант кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету.

Загальний висновок. Подана на рецензування дисертація Шіріняна Едварда Арамовича на тему «Розвиток ринку банківських послуг в Україні» є завершеною науковою працею, в якій розв'язане конкретне наукове завдання, що полягає у поглибленні теоретичних засад, розширенні методичного інструментарію та розробленні практичних рекомендацій щодо розвитку ринку банківських послуг в Україні. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, визначено напрями розвитку ринку банківських послуг в Україні в умовах воєнного стану, післявоєнного відновлення та інституційних змін національної економіки. Відтак, дисертація Шіріняна Едварда Арамовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», а також відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами та доповненнями від 19 квітня 2019 року №283), пп. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, та вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Автор роботи Шірінян Едвард Арамович, може бути рекомендований до публічного захисту наукових досягнень у формі публічного захисту дисертації у разовій вченій раді.

Головуючий на засіданні:

Доктор економічних наук, професор,

Завідувач кафедри фінансових ринків

та технологій

факультету фінансів та цифрових технологій

Державного податкового

університету



О. І. Береславська

Державний податковий університет
Підпис <i>Береславська</i>
<i>Береславська</i> засвідчую:
Учений секретар <i>Береславська</i>
« 13 » 02 2024 р.